

Reguliere arts kan aardig wat opsteken van NCRV-programma

‘Uitgedokterd?!’ is bijzonder instructief

Emile J.W. Keuter,
neuroloog, Diaconessenhuis
Meppel

Correspondentieadres:
keuter@diacmeppel.nl;
c.c.: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling
gemeld.

En alweer is er een tv-programma over geneeskunde. Maar dit keer zijn het alternatief werkende therapeuten en artsen die worden gevolgd. Vooral de intensiteit en kwaliteit van het arts-patiëntcontact is indrukwekkend.

Alternatieve of complementaire genezers staan in de belangstelling in Nederland. De Vereniging tegen de Kwakzalverij laat veelvuldig van zich horen sinds de affaire Millecam, de KNMG lijkt nog steeds niet helemaal klaar met haar plaatsbepaling en ondertussen roeren de complementairen en alternatieven zich als nooit tevoren. De discussie breidt zich intussen uit naar het grote publiek. Mensen willen weten waar ze aan toe zijn. Zijn alternatieve behandelingen uit den boze? Weten reguliere artsen wel zeker dat ze het bij het rechte eind hebben? In de media, de nieuwe voorop, zien we een steeds minder verhuld wantrouwen tegen artsen, ziekenhuizen en de westerse geneeskunde.

In de televisieserie *Uitgedokterd?!* worden steeds drie patiënten gevolgd die een alternatieve behandeling ondergaan. Interessant voor de leek, maar zeker ook voor artsen. Na de eerste twee afleveringen kon ik

me niet meer inhouden. Zodoende hier een evaluatie van de eerste zes patiënten.

Indruk

De makers van de serie worden geadviseerd door prof. dr. Jan Keppel Hesselink, een natuurwetenschappelijk opgeleide arts, die acupunctuur toepast en bijzonder veel weet van alternatieve geneeswijzen. Hij geeft tussen de casussen door commentaar. Een groot deel van de tijd wordt gevuld met opnamen van de daadwerkelijke consulten, het gedeelte dat op artsen de meeste indruk zal maken. Voor de echt geïnteresseerde kijker is het jammer dat er zo enorm moest worden geknipt en geplakt in de consulten. Het is in de meeste fragmenten duidelijk dat de alternatieve artsen en therapeuten beduidend minder kort van stof zijn dan hun reguliere tegenhangers, dus het zal veel werk hebben gekost om een selectie te maken.

Eczeem

In de aflevering van 24 april wordt een vrouw gefilmd die om niet geheel duidelijke redenen conservatief wordt behandeld voor een cervi-

*Alternatieve artsen
zijn beduidend minder
kort van stof*

caal radiculair syndroom door een nekhernia. Zij gaat naar een osteopaat onder het motto 'baat het niet, dan schaadt het niet'. De osteopaat maakt de indruk ter zake kundig te zijn en weet mevrouw opvallend goed te helpen. Zij gaat op een niet nader genoemde pijnschaal van score 9 naar 3.

De volgende patiënt is een jongen met eczeem. Hij krijgt hypnotherapie. Een indrukwekkende behandeling door een indrukwekkende therapeu-

teut en met goed resultaat. Keppel Hesselink waarschuwt nog even tegen het gebruik van ongeregistreerde crèmes voor eczeem.

De derde patiënt uit de eerste aflevering is een man met overgewicht, chronische vermoeidheid

en ubiquitaire pijnklachten door artrose. Hij bezoekt een natuurgeneeskundige. We zien een bijna aandoenlijke uitleg bij de diagnostiek, onder andere met behulp van een 'levend bloed analyse' (Keppel Hesselink: 'Het is niet zeker of dat een zinvol onderzoek is'). De natuurgeneeskundige is tevens regulier arts, maar bij de uitgebreide uitleg over de therapie ontwikkelen zich magische inzichten die een waarzegster op de kermis niet zouden misstaan. Heel geruststellend eindigt het consult dan met gewone, verstandige leefstijladviezen: afvallen en bewegen. De patiënt voert ze goed uit, zo is te zien. Al met al een geslaagde behandeling.

Barkruk

In de aflevering van 30 april maken we kennis met weer drie patiënten. Er is een oosters georiënteerde en magisch denkende vrouw met overgewicht en hypertensie, die met haar ouderdomsdiabetes op het omslagpunt naar

insulineafhankelijkheid balanceert. De ayurvedisch geneeskundige die zij bezoekt, is ook een arts met een reguliere medische opleiding. Het stellen van de 'polsdiagnose' zal de antikwazalvers de rillingen over de rug doen lopen, maar de arts blijkt ook gewoon de bloeddruk te meten, toont inzicht in de problematiek en is vol compassie. Een behandeling met dieet-, bewegings- en ontspanningsadviezen zet echt zoden aan de dijk. De voorgeschreven Indiase kruiden zijn mogelijk tevens effectief.

Als neuroloog vond ik de volgende patiënte, met migraine, erg interessant. Zij gaat naar de ooracupuncturist, die vroeger fysiotherapeut was. Hij laat verblijfsnaaldjes achter in de uitwendige gehoorgang en de oorschelp. Het juiste punt voor insertie wordt opgezocht door de pols te voelen tijdens stimulatie in het oor. De naaldjes blijken eerst aanleiding te geven tot een verergering en later tot een afname van de migraineklachten - waarschijnlijk wel passend binnen het natuurlijk verloop van de aandoening. Het meest opvallende is de intensieve wijze waarop de acupuncturist contact maakt. Met het accent van een diskjockey en een bijna kinderlijk eenvoudige gedachtegang ('die Chinezen kijken er gewoon heel anders naar') doet hij zijn best om de mevrouw met migraine te overtuigen. Ik ben benieuwd hoe haar aanvalskalendertje er inmiddels uitziet. De zesde patiënte is de enige die weinig baat heeft bij de behandeling. We zien een vrouw met lumbago die haar rug bij voortduring maltraiteert. Ze wordt, gezeten op een barkruk met een doorgezakte onderrug, geïnterviewd. Ze bezoekt een arts voor orthomanele geneeskunde die geen enkel advies voor juist ruggebruik geeft. De camera betraapt haar op het vermijden van oogcontact, het is een koele bedoening. De behandeling is pijnlijk en het

De uitleg klinkt ons vaak als prietpraat in de oren

Links naar de websites van Uitgedokterd!, de Vereniging tegen de Kwakzalverij en een website voor complementaire en alternatieve geneeskunde staan onder dit artikel op www.medischcontact.nl.

SAMENVATTING

- De televisieserie *Uitgedokterd?!* is een voorbeeld van de grote belangstelling voor alternatieve geneeskunde bij het algemene publiek.
- Het is ook voor artsen interessant om een aflevering van de serie te zien.
- Meer dan het bekritisieren van de pseudowetenschappelijke aard van de gepresenteerde informatie, is het van belang te letten op de interactie.
- Artsen zouden in navolging van veel alternatieve therapeuten de arts-patiëntrelatie beter kunnen benutten als instrument om patiënten te coachen.

bekken komt recht te staan. De arts is tevreden, maar de patiënte natuurlijk niet geholpen. Dat is gelukkig niet erg, zo vernemen we later van mevrouw, want misschien wil ze wel te snel van haar klachten af.

Overtuigingskracht

Uitgedokterd?! is weer een programma over geneeskunde, maar nu met alternatieve therapeuten en artsen. Wat kunnen dokters daar nu van leren? Misschien wat mensen van een therapeut of arts verwachten. Wie een aflevering wil bekijken - wat ik iedereen aanraad - zal versteld staan van de intensiteit van het arts-patiëntcontact. De behandelaars hebben echt aandacht en tijd voor de patiënten. Met enorme overtuigingskracht wordt uitleg gegeven. Ook al klinkt die vaak als prietpraat in onze oren, de informatie wordt gebracht met een wetenschappelijke air waar je mond van openvalt. Het is niet zo dat de getoonde patiënten de informatie op haar medische merites kan beoordelen. Ze begrijpen de informatie net zo min als wanneer hun specialist vervalt in medisch jargon of al te ingewikkeld taalgebruik. Vergeet niet dat het voor leken beslist moeilijk is om medische informatie te begrijpen, zeker in de spreekkamer. Misschien is dat ook niet belangrijk en gaat het erom dat de patiënt de adviezen opvolgt en zich laat coachen. Mensen willen aandacht en tijd, erkenning en overdracht van de hulpverlener, en dat vinden ze bij de artsen en therapeuten in de serie meer dan bij gewone dokters.

Frontaalkwab

Bij de behandeling van rugklachten werk ik samen met een manueel therapeut. Dat acupunctuur effect kan hebben, is uit de aard van het zenuwstelsel wel te vermoeden (al zal

een natuurwetenschappelijk opgeleide arts een zekere weerstand moeten overwinnen om te lezen over de drievoudige verwarmers en de meridianen). Voor sommige therapieën is het op termijn wellicht mogelijk ze te beschrijven in aanvaardbare medische termen. Enige integratie ligt dan voor de hand. Maar dat is niet waar het om gaat in de discussie over alternatieve geneeskunde. Wat moet opvallen, is de kwaliteit van de interactie. Dat is wat dokters kunnen leren van alternatieve artsen. Wij moeten hetzelfde doen met onze reguliere geneeskunde: in plaats van het demoniseren van pseudowetenschappelijke informatie, moeten we leren de waarde van onze biomedische geneeskunde te benadrukken. Het is nodig om meer en beter uit te leggen dat sociale, culturele en psychologische determinanten zijn verweven met ziekten, hoezeer die ook genetisch, chemisch en moleculair worden begrepen. Maar beperken tot uitleg is onvoldoende. Wat is te zien in *Uitgedokterd?!* is nog veel minder tastbaar: het is interactie en gevoel, het beïnvloeden van gedrag, zaken die kunnen worden begrepen als placebo-effect als functies van de frontaalkwab, maar ook de chemie die in de lucht hangt tussen therapeut en patiënt. Vermoedelijk zijn veel alternatieve genezers zo overtuigd van hun gaven, omdat ze voelen dat interactie an sich helend kan zijn. Als dokters moeten we af van de zakelijke en afstandelijke benadering waarin we zijn verzeild geraakt en naar een meer coachende stijl. De moderne medicus zal niet alleen wetenschappelijke en vooral medische informatie moeten geven, maar ook een *lifestyle coach* moeten zijn. Iemand met wie je je internetinformatie kunt bespreken en die haar of zijn kennis met je deelt. Maar ook iemand die op passende wijze contact maakt en dat contact als instrument weet te gebruiken.

